

figyelmeztetett, nem tudtuk szeretetünkkel sem feltölteni, sem megvigasztalni. Isten egyedül maradt ön- magával. Hú társa, az ember hátat fordított Teremtőjének. A hit is beszűkült: vagy konvencionális, vagy hierarchiális, de nem mozgalommá vált, szakralizált tevékenység, melynek középpontjában Jézus áll. Hogyan is lehetne, amikor papjai közül egynéhányan – az Ő nevében, s palástjában – politikai propagandát üznek, nemegyszer mise keretében, agitációt folytatnak anyagi juttatásokért, hatalmi pozíciókért, s híveiket olyan kötelmekkel sújtják, amelyeket önmagukra nézve nem tartanak előírásosnak. Az imádság háza, mely mindenkié, így válik maga is kirekesztővé, személyválogatóvá, ahol csak bizonyos politikai kurzus támogatóit látják szívesen.

A sötétség hadoszlopai, melyeket Hamvas Béla a káli juga, a fekete korszak jöveteleként idéz föl, megdöbbentő következetességgel fogják át a Földet, kontinensnyi területeket árasztva el, nem kímélve senkit és semmit, sem embert, sem természetet, sem intézményt, sem szentséget, megmérgezik az emberi értelmet, összekuszálják az érzelmeket, tönkretesznek az ápolt viszonyokat, egymás ellen fordítják a családok tagjait, ellenséggé ugrasztják össze a barátokat, az állatokat és a növényeket támadásra indítják uraik, fogyasztóik és fogva tartóik ellen, mígnem az örült tehetetlenség, a csillapíthatatlan gyűlölet és az istentelen rettegés olyan fegyvereket ad az emberek kezébe, amelyekkel képesek romba dönteni a világot. Kérdés, akkor előlről kezdődhet-e a történelem, vagy az ember, mint olyan végképp leszerepel Isten képzeletében és az univerzumban?

Sokat, nagyon sokat beszéltünk s beszélünk a szeretetről. Főképp a humán tárgyokban, az egyházi prédikációkban, az emberi kontaktusok szóvirágaiban. De vajon mindig komolyan gondoltuk-e? És legkivált: Úgy is cselekedtünk-e? Bizonyára mindig megrekedtünk a szavak, a szép udvarlások és hamis tisztességek szintjén. Miképp jutottunk volna el különben a totális hanyatlás ciklusáig, ehhez az utolsó határállomásig? A véghelyzetig, amikor a mindenség összeesküdni látszik ellenünk? Ketten maradtunk: Isten és az ember. Semmi nem köt minket semmihez, csakis az Ő jelenléte, agilitása, megbocsátó teljessége bír megoldással és magyarázattal. Kiprélhetünk magunkból még egy kis szeretetet, hogy dinamizmust kölcsönözzünk ennek a relációnak, de nem csalunk-e megint? Nem ígérgetünk-e, mint eddig is számtalanszor? Nem az érdek, a pillanatnyi menekülés késztet-e, hogy most, sarokba szorítva – cunamiba,

sárba, éhezésbe, epidémiába, tűzözönbe, vérbe és verítékbe kényszerítve, mikor már „az ember végképp terhe lett a Földnek” – fogadkozunk és könyörögünk? Szeretetünk az egyetlen, amit önként áldozatul kínálhatunk, a valódi, őszinte, tágan mért szeretet, hogy kizökkentsük Istent monumentális magányából. A gyöngédség, a jóra való hajlandóság keringését beindítsuk ebben a kolosszális közlekedőedényben, mely közte és köztünk áramoltatja kötésünk molekuláit, meg- akaszthatatlanul. A szeretet, amely mára már unalmas közhely lett, és elcsépelt regénytéma, miközben táplálja ezt a teremtői viszonyt, a szeretet egyúttal az ember és az Isten kétoldalú szövetségének egyetlen erőtartaléka. Ha kivész belőlünk, nincs, mi fönntartsa többé ezt a szövetséget.

MIKLOVICZ LÁSZLÓ HOMÍLIA...

Nagycsütörtöki igeliturgia Felsőpetényben

Köszöntés:...

A hagyományos felfogásban a Nagycsütörtök esti liturgiájában az Eucharisztia alapítására emlékezünk, az Utolsó Vacsora felidézésével, amikor Jézus maga köré gyűjtötte tanítványait. A szentírási olvasmány felidézi az egyiptomi kivonulás éjszakáját, amikor az angyal megkímélte az izraeliták házait, mert a bárány vérével megjelölték az ajtófélfákat. A húsvéti lakoma áldozati báránya Krisztus előképe: saját testét adja értünk, vére pedig megszabadít a bűntől, az örök haláltól. Nagycsütörtöknek éppen ezért ünnepélyes és örömteljes hangulata van. Nagycsütörtök az Egyház legősibb ünnepei közé tartozik.

Az ősegyházban ezen a napon fogadták vissza a bűnbánókat. A nagycsütörtöki evangéliumban halljuk, hogyan mosta meg Jézus tanítványainak lábát. Ez a cselekedet örök időkre szóló példaadás, hogyan kell egymást alázatos szívvel szolgálni. Ennek emlékére a püspök vagy a pap megmossa az arra kiválasztott emberek lábát. A lábmosás szertartásában Jézus példájára emlékezik az Egyház. A lábmosás a szolga feladata volt és Jézus szolgává tette magát.

A jelképek az utolsó vacsora örömének hangulatát idézik. Ezért van a pap fehér miseruhában, ezért szól a mise elején az orgona, ezért van virág az oltáron; ezért szólalnak meg Dicsőségre minden templomban a harangok, a csengők, az orgona, de a Glória után elnémulnak nagyszombat estig. A mély gyász jeléül ezután csak a kereplők szólnak. A harangok

„Rómába mennek” és megjelennek a szomorúság, a fájdalom jelei is. Megrázó ellentét, hogy Jézust azon az estén árulják el, amelyen szeretetének legnagyobb jeleit adja.

A liturgia utáni oltárfosztás, amikor eltávolítanak az oltárról minden díszet még a terítőt is, Jézus elfogatására és szenvedéseire emlékeztet. A szertartás végén a csend is jelzi a Jézus szenvedésével együtt érző fájdalmat. Az Oltáriszentséget ilyenkor a mellékoltárhoz viszik: ez Jézus elfogatását, elhurcolását jelképezi. Csendben fejeződik be a szentmise, a végén nincs áldás.

Most pedig mind ezek tükrében bánkódjunk mulasztásaink listája fölött, hogy tisztultabb szívvel vegyünk részt a ma esti szertartáson!

Gyónonom a....

-Hitünk szerint irgalmaz nekünk a szeretet istene és megbocsátja mulasztásainkat és hibás lépéseinket. Köszönjük irgalmas szeretetét, amelyre és egymás irgalmára is rászorulunk.

Ének: Uram irgalmazz

Dicsőség...

Imádkozzunk: Szerető Atyánk! Jézusunk tanítása segítségével vezess minket a szeretet országa közösségébe! Jusson el az itt jelenlévő petényi testvérek kicsiny nyája oda, ahová előttünk ment Jézus a mi pásztorunk és tanítónk, aki Veled él, szeretet és megbocsátja a hibáinkat! Amen

Olv: Kiv12, 1-14 Most pedig értő figyelemmel hallgassuk Mózes könyvéből azt a történetet, amely elmondja hogyan élte meg a zsidó nép az Egyiptomból való szabadulás első mozzanatát. Vegyük észre, hogy az akkori ember Istenképe mennyire különbözött Jézus Istenképétől és remélhetőleg a mienktől is.

Zsoltár:

Szentlecke: 1Kor.11,23 A szentlecke nagyon tanulságos: egyrészt Pál testvérünk bevallja, hogy magánkinyilatkoztatás alapján tanít, másrészt kiderül, hogy számára nem a megtestesülés a fontos, hanem Jézus halála és föltámadása. Egyébként egészen hitelesen számol be az utolsó vacsora történéseiről, ami arra utal, hogy mégis csak beszélgetett a tizenkettővel.

Ev: Jn 13,1-15.

Most pedig a hagyományos felfogástól eltérően és Jézus szemléletébe jobban beleilleszkedő módon szeretném az utolsó vacsora üzenetét kibontani. A lehetséges legjobb értelmezés érdekében tudatában kell lennünk annak, hogy az „eucharisztia alapításának” gesztusai és szavai *hosszú és bonyolult* hagyomány folyamatán mentek keresztül, s ebben döntő szerepet játszott a liturgikus gyakorlat, illetve Pál hatása: az ő leírt teológiája már kb. 15-25 éve meghatározó volt, amikor az evangéliumokat leírták!

Az első mozzanat, amit értenünk kell: elmondta az asztali áldást: „Légy dicsőítve Urunk, Istenünk, te, aki kenyéret sarjasztasz a földből!”

Az asztali áldás folytatása a szokványos fordítással: „Ez az én testem a mely értetek adatik (adok)”. Feltételezhetően eredeti formája Lukács evangéliumában olvasható: „*Ez vagyok én, értetek adva [Istentől].*” A szenvedő szerkezet itt is Istenre utal, tehát a mondat második felének alanya nem Jézus, hanem Isten: ő adja Jézust a tanítványokért. Az „Istentől adott” kifejezés egyszerre vonatkozik a jelre (a kenyérré) és a jelöltre (Jézusra), hiszen Jézus nem egyszer hangsúlyozta, hogy Isten küldte őt, és bízta meg feladatának ellátásával.

A hívő zsidók szemében a kenyér Isten naponkénti adománya az ember számára, hogy megegye, és általa éljen. A kenyér nem önmagáért létezik, hanem másokért. – Lukács és János szerint is Jézus ugyanezen a vacsorán tanítványai szolgájának nevezte magát, s ezt fejezte ki jelképesen a Jánosnál imént olvasott lábmosás is. Ez a gesztusa és szava egy lépéssel tovább megy, de tanítványai könnyen megérthették: „Isten értetek, a ti javatokra adott engem nektek, hogy úgy *éljete* belőlem-általam, ahogy a kenyér által éltek biológiailag”, és ezt könnyen kiegészíthettek kimondatlan, de az ő lelkületének megfelelő elvárásával: „Éppígy legyetek ti is »kenyér« egymás és mások számára, éljete *teljesen* egymásért és *másokért!*”

Szó sincs tehát itt a Pál apostol elképzeléséről (1Kor 11,29 ... „Tehát vizsgálja meg magát mindenki, s csak úgy egyék a kenyérből és igyék a kehelyből, mert aki csak eszik és iszik anélkül, hogy megkülönböztetné az (Úr) testét, saját ítéletét eszi és issza.) és a János-evangélium képes beszédének (6. f. Jézus ezt mondta rá: „Bizony, bizony, mondom nektek: Ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok a véré, nem lesz élet bennetek.) „materialista” félreértése nyomán kialakult téves felfogásról, mintha Jézus „átváltoztatta” volna a kenyéret testévé (s a bort vérévé), ráadásul úgy, hogy az az „átváltozás” láthatatlan maradt – ahogyan maguk a tanítványok sem változtak át (láthatatlanul) sóvá, amikor azt mondta nekik: „Ti vagytok a föld sója”. Az effajta „varázslás” idegen volt Jézustól, valakinek a testét enni vagy véré inni pedig olyan iszonyat (és szigorú tilalom) volt a zsidók szemében, hogy Jézus fejében meg sem fordulhatott, a tanítványok pedig borzadva rohantak volna ki, ha Jézus mégis ilyesmire utalt volna.

Sokkal nagyobb és megrázóbb „titokról” van itt szó (amit nem szükséges és nem lehet felülmúlni semmiféle „szentségi átváltoztatással”): *az önmagát teljesen másoknak és másokért ajándékozó emberi élet „titkáról”, amely Istenből kiindulva az emberi szíveken keresztül képes Isten országává „átváltoztatni” a világot.* Persze nem csodaszerűen, hirtelen, hanem „természetesen” és fokozatosan, ahogyan a kovász alakítja át tésztává a lisztet. Jahve, az „Értetek vagyok”

-Isten (2Móz 3,14) ennek érdekében adta Jézust „kenyérként” a tanítványoknak és mindenkinek.

Ez az „új szövetség” *szeretetszövetség Istennel*, aki élettörvényét a szívekbe írja, *szeretetszövetség Jézussal*, akit Isten kenyérként ad a tanítványoknak (és mindenkinek), és *szeretetszövetség a tanítványok között*, akiknek „egyazon pohárból kell inniuk”, vagyis testvérként-nővérként kell viselkedniük egymással és minden emberrel. Ezért is könnyű belátni, hogy „Isten országa” azonos az „új szövetséggel”, a szeretet szövetségével, hiszen Isten országa nem más, mint a szeretet országa.

Talán azt is mondhatjuk, hogy a nagycsütörtök a szolgálat szentsége is. A tanítványok lábának megmosása prófétai tett volt Jézustól. Azt akarta kifejezni, hogy kölcsönösen odaadó szeretettel szolgáljuk egymást és ezzel megvalósítuk az Isten Országát ezen a földön. Kívánom is a kedves testvéreknek, hogy nap-mint nap felvállalják ezt a szolga szerepet és örömük teljék benne. (Gromon András szentírás magyarázatát is felhasználva)

Weöres S. Rongyszőnyeg

Én is világot hódítani jöttem,
s magamat meg nem hódíthatom,
csak ostromolhatom nehéz kövekkel,
vagy ámíthatom és becsaphatom.
Valaha én is úr akartam lenni;
ó bár jó szolga lehetnék!
De jaj, szolga csak egy van: az Isten,
s uraktól nyűzsög a végtelenség.
Hívek könyörgése.

Szerető Atyánk! Úgy tekintünk reád, mint az élet forrására és táplálójára. Köszönjük a gondoskodó szeretetedet, amely leginkább abban nyilvánult meg, hogy tanítót küldtél gyermekeid számára, országodnak a legjobb tanítóját. Ő azon fáradozott, hogy megtanítsen bennünket arra, hogy a szolgáló szeretet az igazán boldogító és Istennek tetsző viselkedés.

A mai szentírási üzenetekből is próbálunk tanulni és a vasárnapunk megszenteléseképpen eljöttünk ide a templomba. Mint jó testvérek, így is szeretnénk kifejezni a Hozzád tartozásunkat és az összetartozásunkat. Erőt és bölcsességet szeretnénk meríteni a liturgiából. Erőt a jó tettek véghezviteléhez, bölcsességet a jó szó megfogalmazásához és kimondásához.

Köszönjük, hogy küzdelmes életünk táplálására nem csak a tanítást kaptuk Jézusunktól, hanem a kovásztalan kenyérben is itt maradt közöttünk, hogy ilyen módon is az éltető forrás legyen azok számára, akik követni akarják őt. A követői pedig szintén betöltsék a kenyér szerepét azok irányában, akik isten igazságára és az Ő országára éheznek.

Letérdelve erősítsük meg hűségünket a szerető Atyánk és a kockázatos küldetést elvállaló Jézusunk iránt. A csendben ajándékozunk meg a szeretet Istenét a feltétel nélküli bizalmunkkal.....

A Miatyánk azoknak az imája, akik számára Isten mindenkit feltétel nélkül szerető "Abba"; akiknek az a legfontosabb, hogy Isten lelkülete átjárja őket; hogy a Szeretet országa megvalósuljon a Földön azáltal, hogy megteszik az Ő akaratát. A Miatyánk azoknak az imája, akik kérik és veszik az ehhez szükséges szellemi-lelki kenyeret és maguk is ilyen kenyérré akarnak válni; akik kérik Isten bocsánatát a maguk bűneire és ugyanúgy megbocsátanak az ellenük vétkezőknek; és akiknek az a legfontosabb, hogy hűségesek maradjanak a szeretet keskeny útjához.

... és mindezek után, akár egymás kezét is megfogva, mint jó testvérek méltó módon szólíthatjuk a teremtőnket úgy, ahogyan Jézus is tette: Abba, Atya. Mi Atyánk.....

Az úr békéje legyen veletek! Bocsássatok meg szívből egymásnak!

Isten báránya

Íme az Isten báránya, íme, aki elveszi a világ bűneit. Boldogok, akiket meghív asztalához Jézus és még inkább boldogok, akik el is fogadják ezt a meghívást.... Uram nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj hanem csak egy szóval mond és meggyógyul az én lelkem.

Áldozás... ének

Ima: Szerető Atyánk! Visszaemlékeztünk az utolsó vacsorára, amit Jézusunk együtt fogyasztott el a barátaival. Ő azt szerette volna, ha ez az emlékvacsora lelkükbe ég és soha nem felejtik el, hogy az egymás szolgálata teremti meg a földi Isten Országát.

Mi sem szeretnénk ezt elfelejteni és életünket a szolgáló szeretet megvalósítására akarjuk felhasználni, Krisztus tanítása szerint, aki él, éltet és szeretet az idők végtelenségéig.

Oltáriszentség átvitele. oltárfosztás...

Juhász Gyula: Az utolsó vacsora

János a Mester nagy szíven pihen,
E tiszta szíven, e csöndes szíven
Pihen, de lelke a holnapra gondol
S fiatal arca felhős lesz a gondtól.

Mély hallgatás virraszt az asztalon.

Az olajfák felől a fuvalom
Hüsen, szomorún a szobába téved,
Be fáj ma a szél, az éj és az élet!

Tamás révedve néz a mécsvilágra,
Péter zokog és árvább, mint az árva,
Judás se szól, csak apró szeme villan,
Remegve érzi: az ő órája itt van!

Csak egy nyugodt. Nagy, sötétkék szemében
Mély tengerek derús békéje él benn.
Az ajka asztali áldást rebeg
S megszegi az utolsó kenyeret!

KOVÁCS LÁSZLÓ

HALÁL ÉS ÉLET...

1. Ének:

2. Köszöntelek Benneteket Húsvét vigíliáján, a mi Húsvétünneplésünkön: A Úr legyen veletek!

Halál és élet – erről szól a húsvéti történet. Azt tudjuk, hogy van számunkra itt a földön az élet és halál, ez a földi életünk. De a halál után van-e élet, ez mi gyötrő kérdésünk.

Mostanában köreinkben sűrűn kerülget bennünket a halál, fokozottan merül fel, hogy igaz történet-e a húsvéti hí r: Van a halál után is élet!

3. A nagybőjt végén kezdjük húsvétolásunkat a bűnbánattal: Bánjuk meg bűneinket!... Szeressen minket a mindent adó Isten, bocsássa meg bűneinket, és vezessen bennünket kis életünk után a nagy Életbe...

4. Ének: Kyrie...

5. **Imádkozzunk!** Istenünk, akit a vallások az élet és halál urának tartanak, add meg nekünk, hogy Jézusra hivatkozva Édesapánknak szólítsunk, és ne félelemmel és rettegéssel gondoljunk Rád, hanem bizalommal, mert Te élsz és szeretsz örökkön örökké.

6. Evangélium Márk könyvéből (15,42 – 16,7)

7. Biológiai életünk élet, melynek vége a halál. Örök életünk élet, melynek kezdete a halál. Ez utóbbiról szól a húsvéti történet. Az előbbi a tapasztalati világunkba tartozik, az utóbbi a hiedelmek, vagy szépen mondva a hitek világába. Az előbbiről van tapasztalatunk, de az utóbbiról van-e, lehet-e bizonyosságunk?

1) Élet és halál

Nézzük hát az első történetet a **születéstől a halálig**. *Népmesék* szólnak az ember életéről, melyek minden mesében az ember győzelmével végződnek. A legkisebb fiú legyőzve minden akadályt végül elnyeri a királylány kezét, és megkapja az öreg király országát. A *Jézusmese* is ilyen történet. De minden más embermesénél különösebb, mert valós történet, melyben az *eszményi ember* képe bontakozik ki előttünk. Van számunkra egy világ, mely lényegében a *vevésre*, szerzésre rendezkedett be. Ebbe a világba születik be egy kis ember, aki egy barlangistálló jáslától a rabszolgák akasztófájáig egy *más* világ

eszményét képviseli és éli meg. Ez az eszmény ellentéte annak, amiben él. A mi zsargonunk szerint az *adás* eszménye ez az eszmény. És ez a kis ember képes egész életét a körülötte lévő világgal szöges ellentétben lévő eszményeket megvalósítva élni és meghalni.

Jézus élete a betlehemi istállótól a golgotai keresztségvilági szemmel kudarcos élet, egy totális csóddal. A mese vége viszont totális győzelemről tudósít. Aki az életét is odaadja a maga eszméiért és eszményéért, az totális győzelmet arat. Legyőzi még a halált is!

A halál a változó világban elkerülhetetlen. De nem mindegy, hogy milyen életet zár le és milyen tartalommal jut el valaki a halálig. Jézus a kereszttű végén, a rabszolgák akasztófáján, híven addigi életéhez egy utolsó adással adta oda életét: „*Atyám, a te kezedbe adom lelkemet!*” (Lk. 23, 46.) És ő ezzel ország-világ előtt nyerte el az életet, az Atya világának életét. Az Országot, melyet földi életében magában hordott és valósított.

Ha Jézus életét így fogjuk fel, akkor érthető a Jézus történet sikere, hogy 2000 év után most is tudunk róla és komoly tényező az életünkben.

Mert azoknak azok számára, akik szemüket az eszményekre szegezik és életüket megpróbálják az „*agere kontra*” (tenni az ellenkezőjét) szellemében a „*másvilági*” eszményt élni ebben a világban, az adás világát a vevés világában, azok tapasztalati úton tudhatják és élhetik meg az új élet és új világ valóságát és boldogságát.

2) Halál és Élet

Lássuk a másik történetet.

Húsvét nem csak egy embermese, egy kisember győzelmé a világ gonoszsága fölött az élet és halál közti úton, hanem győzelem a halált követő örökélet pályán is.

Amíg a népmesék a születéstől a halálig a küzdő ember sikeréről szólnak, a mítoszok a túlvilágról beszélnek. A feltámadásmítoszok a halál utáni életről.

A húsvéti történetben az asszonyok hajnalban üres sírra találnak. A sírban egy ifjú közli a hírt: „*Jézust keresitek? Nincs itt. Feltámadott!*” Jézus valóságos embermeséje itt folytatódik az üres sírral, az asszonyokkal, a tanítványokkal és a húsvéti hittel.

Állítólag három téves hit van a feltámadással kapcsolatban. Az egyik, hogy Jézus meghalt és csak a *szelleme* él tovább. A másik, hogy Jézus csak a tanítványok *képzeletében* támadt föl. A harmadik pedig, hogy meghalt, de *tetszhalott* volt, akit újraélesztettek.

Eszerint az első elképzelés testetlen eszmévé oldja fel a feltámadás tanát, a második vallási képzelgés tárgyává teszi a feltámadást, a harmadik tagadja a halált, hogy megőrizze Jézus emberi azonosságát.

Tudjuk, hogy Pál előbb foglalkozott Jézus feltámadásával, mint a három szinoptikus evangéliuma. Ő a feltámadás tényével akarja bizonyítani, hogy van